

Szerkesztési iroda:

61-ik takarékpénztári épület 2-dik emelet,
hová a lap szellemi részét illető közlemények inté-
zendők. Bérmentellen levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

Kiadói hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdai irodája
61-ik szám. Ackermann-féle ház, hová a lap
anyag részét illető közlemények (előfizetési pénz, ki-
adása körüli panaszok, hirdetések), bérmentesen
intézendők.

ALFÖLD.

POLITIKAI NAPI LAP,

egyszersmind az aradi gazdasági egylet hivatalos közlönye.

Megjelen: az ünneppnap után napot ki-
véve mindennap.

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordva:	Vidékre postán küldve:
Egész évre . 12 frt 40 kr	Egész évre . 15 frt 60 kr.
Fél évre . 6 „ 20 „	Fél évre . 7 „ 80 „
Negyed évre 3 „ 10 „	Negyed évre 3 „ 90 „

Hirdetmények díja: 5 hasábos petit-sor egy-
szeri hirdetésnél 6, és minden következőnél 3 ujkr
számítatik. Terjedelmes hirdetések többszöri beigla-
tásnál kedvezőbb feltételek mellett vétetnek föl. —
Bélyegdíj külön 30 ujkr. — Magánvita 3 hasábos
petit-sor 15 ujkr.

Arad, október 23.

= A „Lloyd“ megbízható forrásból közli, mi-
szerint b. Sennyei tárnokmester akként nyilatko-
zott volna, hogy a magyar országgyűlés nove-
ber 15-ére össze fog hivatalni. Az ily híreknek
nem tulajdonítunk ugyan nagy nyomatékot, mert
„verba volant“, és sokszor hirdették már „meg-
bízható értesülés nyomán“, hogy az országgyűlés
ekkor és ekkor össze fog hivatalni, hogy ezen és
ezen intézkedések fognak történni, — s e hírek
még eddig legnagyobb részt alaptalanok voltak.
Azonban hinni akarjuk, hogy a kormány a ma-
gyar országgyűlés elhalasztása miatti általános
elégületlenségről meggyőződve, a közhangnak e
tekintetben mielőbb eleget tenni fog igyekezni, s
igy valószínűnek tartjuk mi is, hogy az ország-
gyűlés összehívásával már nem fognak sokáig
késni. Igaz ugyan, hogy a fennálló politikai vi-
szonyok mellett az országgyűlés működésétől nem
nagy sikert várunk. Azt föl nem tehetjük, hogy
a képviselők megváltoztatták volna nézeteiket,
hogy most nem kívánák azt, a mit mintegy con-
ditio sine qua non-tól állítottak. A közhangulat,
legalább az, melyről nekünk közvetlen tudomá-
sunk van, minden oly engedékenységgel ellen nyi-
latkozik, mely a jogföladás jellemével bírna, s
egy törvényhozó testületnek, ha a nép nevében
a népért akar cselekedni, a mint az kötelessége
is, a közhangulatot mindig gondos figyelembe
kell vennie, ennél fogva igen valószínűnek tart-
ják, hogy ha az ismert jog-követelmények nem
teljesítettek, az országgyűlés nem fog előreha-
ladhatni; de mégis mindenki ohajtja az ország-
gyűlés mielőbbi összehívását, mert ennek maga-
tartása legalább közelebb hozza a viszonyokat
azon fordulóponthoz, midőn választani kell a jog-
eljárás vagy a valódi alkotmányosság között, s
miután a tények a legmeggyőzőbb bizonyítékokat
adják, miután mind az előbbi, mind a legutóbbi
történet eléggé tanúsítja, hogy az absolutistikus,
centralistikus, burocratikus és experimentáló
rendszerek mindig nagyobb és nagyobb veszélybe
döntik a monarchiát, utóvégre, — így vagyunk
meggyőződve, — a tények kényszerűsége fogja
a valódi alkotmányosság diadalát kivívni. Igaz,
hogy ez csak is a keserűség öröme lehet, mert
a mint állapotaink most vannak, viszonyaink
rendezésének késleltetése csak nagyobb satnyu-
lás kíséretében jár, de az uralkodó bizonytalan-
ság oly nyomasztó, hogy minden kebel ösztön-
szerűleg ohajtozik abból kimenekülni, habár nincs
biztosítva arról, hogy jobbat fog elérni,

Arad, október 23.

= Többször megemlékeztünk már azon 15 szám
telivér centralistáról, kik Bécsben, Skene elv- és pálya-
társuknál pártértekezletre gyűltek össze. A jámborok ké-
szítettek egy programot és egy memorandumot, amaz
kurta, ez hosszú, de mindegyik tanúsítja, miszerint az ér-
tekezők meghazudtolták a rómainak e mondatát: Tem-
pora mutantur et nos mutamur in illis. Hát a program
egy szó: 1) A februári alkotmány jogának megtartása.
2) A közös ügyek kiszabása az októberi diploma s a fe-
bruári pátenis jogosan fennálló rendeletei szerint, s azok-
nak közös tárgyalása és elintézése a népképviselők is-
méltó gyűléseiben. Készség a főnnebbi határokon bel-
ül az alkotmányon változtatásokat engedni. A reichs-
rathnak rögtön egybehívása. Ez a program! A terje-
delmes memorandum azt törekszik bebizonyítani, hogy a
kettő kettő is három is, ahogy az ember veszi. Igen ter-
mészetesen, az egész memorandum tulajdonképp csak
nekünk magyaroknak jut ki, mert mi vagyunk azok az
átkozott renitensek, kiknek szerencsétlensége ezredéves
alkotmányra provokálni, s azt hinni, hogy a februári pá-
tenis ezen alkotmánnyal össze nem egyezik. Azt mond-
ják, amit ők mindig mondanak, hogy ez a mi alkotmá-
nyunk a muzeumba a mammutok közé való, mely, ha megint
megelevenítették, bizonyosan vízővön fogna utána kö-
vetkezni, azért hát sürgetően intik, figyelmeztetik a ha-
talmat, hogy ne próbálgasson Magyarországgal, hanem
lépjen föl erőlyesen a birodalmi egységnek megfelelő in-
tézkedések végrehajtásával, mert csak ebben rejlik az
üdv és sehol másutt. S ők valószínűleg elhiszik, hogy
csalhatatlan dolgot mondanak, mert hiszen nagy urak
vannak köztük, kik egykoron bureaujokat hitték azon
egyedüli helynek, honnan népeket boldogító alkotmány-

sablonok kikerülhetnek. Azt nem lehet nekik hibául róni,
hogy az ő elveik még eddig csak népnomorítók voltak,
hogy épen az ő elveik követése döntötte azon iszonyu
válságba a monarchiát, melyben az most sínylődik, s
hogy, ha ezen elvek még tovább is érvényben maradná-
nak, új katasztrófák, a népek erejének végképeni kime-
rülése fognak következni. Mert hisz hogyan vehetnék ezt
ők figyelembe, mikor ők csak egy elvet tanultak, azt:
hogy a hatalom az ő kezökben mindenkéül fölött áll! Hadd
szenvedjenek a népek, hadd sirjon vérvörvényeket egy nem-
zet, csak ők uralkodhassanak, s céljuk el van érve. La
vita e comedia per chi osserva, tragedia, per chi sente,
mondja a jeles költő és híres történész Cantu. Ők nem
éreznek, azért előttök csak comedia, ha körülöttök min-
den szenved is, csak ők leljék meg számadataikat. Nagy-
lelkűségükben még engedékenyek is, megengedik az ok-
tóberi diploma alkalmazását, de csak úgy, hogy az ebben
körülírt közös ügyek egy centralparlamentben tárgyal-
tassanak, a többi aztán, mint pl. egy dülöt csinálása,
egy templom toronygombjának aranyozása maradjon az
egyik országgyűlésnek. Bizony szörnyű nyakasok vagyunk
különösen mi magyarok, hogy, midőn mások még a gon-
dolkodás terhétől is meg akarnak bennünk szabadítani,
mi e fáradságos munkát, amely sok főfájást szokott
okozni, a magunk számára akadjuk minden áron megtar-
tani. De az értekező bécsi centralisták is nagyon szerez-
esétnelnek, ugy, hogy valóban ők is szánakozásra méltók:
még saját előbbi híveik sem akarnak nekik hinni. Ez az-
tán nagy szerencsétlenség!

Arad, október 23.

A legtöbb küllapokban a keletin kívül a lengyel
kérdés képezi most a combinatiók kiapadhatlan forrását,
s minthogy e kérdés tagadhatlanul létezik, s az még meg-
oldva nincs, s Ausztriára nézve is kiváló fontossága nem
tagadható, elég érdekes arra nézve, hogy az e tekintet-
ben felmerülő s valószínűséggel bíró versioakat megismer-
jük. Párisból e tárgyban következő érdekes közle-
mény fekszik előttünk: C z a r t o r y s k i herceg Bécs-
be megy, vagyis Ausztriában fog letelepedni. Fölváltva
Krakó és Lembergben fog lakni. Hivatásának tekintve
a bécsi udvar jó szándokait előmozdítani, a midőn befolyása
és honfitársainál részeseül tekintélyénél fogva, azokat a
mérseket, ovattag és türelem legszigorubb határai
közé igyekszik terelni, s nevezetesen a lengyelek és ru-
thenek közt az engesztelékenység szellemét lehetőleg táplá-
lni. A hercegnek közvetlenül elutazása előtt fontos ér-
tekezlete volt a f r a n c z i a c s á s z á r r a l B i a r r i t z -
b a n, s miután Bécsben is valószínűleg Császár & Felsé-
gétől fogadtatni fog, fölhatalmaztatott, értekezlete tartal-
mát Ferencz József császárral közölhetni. Ez értekezlet
tartalmának egyik részéről következőkkel vélekedő meg-
bízható forrásból közölhetni: Az europai helyzet oly
módon alakul, hogy a francia államhatalom érdekei több-
féleképen Ausztria hatalmi konsolidálásához vannak
füzve. Az osztrák politikusok igen hamar megéreztek a
keleti kérdés közeledését, s azért valami kezdemé-
nyezést szándékoznak a lengyel kérdésben létre-
hozni. De a Tuillériák ura és Moustier marquis fel-
tűnő erőlyel megátolni igyekeznek nem csak a ke-
leti, de a lengyel kérdésnek legközelebb időbeni meg-
oldását. Napoleon ajánlja Ferencz József császárnak,
hogy ez ügyben ne hirtelenkedjék, hanem a legnagyobb
elővigyázat és lassúsággal járjon el. Aggódnak, hogy
Orosz- és Poroszország ellenséges állást foglalhatónak el
Ausztria lengyel politikája ellen, mely Franciaországot a
jövő tavasszal még nem találná elkészült állapotban;
aggódnak, hogy Poroszország de főként Oroszország len-
gyel forradalmi elemek és lázító ügynökökkel áraszt-
hatná el Galiciát, hogy oly mozgalmat idézzenek ott elő,
melyet az osztrák kormánynak fegyveresen elnyomni
kellendene; végre attól tartanak Párisban: hogy a leg-
újabb kormányrendszabályok Ausztriában oly elkülön-
zött tényállás, mely sem az osztrák alkotmányviszály
megoldásával szervez összefüggésben nem áll, sem egy a
szövetségek és europai kombinatiók szerint már határo-
zottan megállapított rendszernek meg nem felel. . . Czar-
toryski hg, ki a biarritzi sugallatokat Bécsbe viszi, Ga-
licziában a francia kormány részéről is fog egy hivata-
los színezetű missiót teljesíteni, amidőn erejének teljes
megfeszítésével oda hatni fog, hogy minden oldalról óva-
kodjanak az elhirtelenkedés és korai túlbuzgóságtól, s az
osztrák kormányt megdöcölteni nyujtani, hogy lengyel
politikáját, mint látszik, még határozatlan alkotmány-
politikájába, mintegy az egészbe, szigoru logikával bele-
illeszje.

Most már a drezdai hiv. lap is jelenti, hogy Porosz-
 és Szászország közt a béke aláíratott. Most a porosz kor-
mány még Augustenburg hggel alkudozik, hogy utóbbi
az elbei hűségüket illető jogairól, megfelelő kárpótlás
mellett, Poroszország javára lemondjon.

Egy okt. 21-ki távirat jelenti: „Elizabeth“
osztrák hadigőzöshöz a cs. hadügymi-
niszteriumtól parancs érkezett, hogy tús-
tént Mexicóba induljon.

Elmélkedés a hazai tanügyről.

IV. *)

Szerzőnk így folytatja: „Megmutatta a tapasztalás,
hogy a tudománynak a vallás általi áthatása mindig csak
ugy volt valószínű, ha a tanrendszer felekezeti tenden-
tiáknak (törekvési irányoknak), és nem tudományos ter-
mészeti tekinteteknek rendeltetett alá, mert ha legvég-
sőbb eredményekben a vallás és tudomány közös célra,
az ember harmonikus tökélyére működnek is közre, azért
egy elfogulatlan sem tagadhatja, hogy az utak, melyeken
haladnak, nagyon is különböznek, hogy ez két egészen
különnálló mező, s hogy vallás-dogmákra támaszkodván,
minden concessiót (engedmenyt) kizár, s természetnél
fogva nem elégedhetik meg kevesebbel, mint a feltétlen
alárendeléssel. Csak a rövid átás vonhatja kétségbe a val-
lásnak nagy becsét és fontosságát; de éppen azok, kik
felőle a legmagasabb véleményben vannak, s az emberi
szív oly szükségletének tekintik, mely abba kiirthatlanul
bevéve van, azok leginkább feleslegesnek tartandják,
hogy fenntartására bármily mesterséges segédeszközök-
höz kelljen folyamodni; azok nem hiszik, hogy veszé-
lyes legyen, ha az égiek a földiektől, az isteniek az embe-
riektől, a végtelenek a végesektől, — mint ezt a munka-
megosztás bölcs törvénye is javasolja — különválasztat-
nak, sőt mind a két félre nézve üdvösnek fogják tartani
ezen különválasztást, nehogy serpentes avibus gemen-
tur, tigribus agni (kigyó párosuljon a madárral, a tigris-
sel a báránnyal).“ — Nevezetes, azonban veszélyt hozó té-
vedés volna az, mely vallási buzgósága szemüvegén át
nézve, azon szörnyet vélné e sorokban rejtőzni, hogy —
ime, a tudomány embereinek vallásatlansága! Mióta az
ujkori tudományosság lelkének fölavatott híve, a nagy
bölcsező s rozsz hírvő államférfi, Verulamius Bacon, emlékeze-
tes szavai köztudomásra jutottak: „a felületes bölcselke-
dés, a feltudosság Istentől eltérít; a valódi tudományos-
ság Isténhez vezet“, napjainkban már különösebben jog-
sultak vagyunk, megvárni a népek szellemi vezéreitől
azt, hogy a tudományt a sokaság előtt ne rágalmazzák.
Szomorú tapasztalást szereznünk volt alkalom egyik alföldi
magyar városban a felől, hogy a közember szemében a
kia p u t o s e m b e r é s v i l á g c s a l ó e g y n e k v é t e t e t t .
Bizonyosan ártatlan, e büntől egészen tiszta a műveltség,
a tudomány; annak képviselői — szintén emberek és
gyarlók. Hanem a dolgot én legalább — így értem: Is-
tennek minden adománya jó; az ember kezében pedig,
ki jót felhasználás helyett azzal többször önmaga kárára
visszaél, a szerint majd jó, majd gonosz hatást tanúsít.
Mennyi kárt és siralmas pusztulást hoz a romboló vizár,
a féktelenül dülő tűz, vagy orkáni szélroham? és a mezők
füvét tápláló égi harmat, a réteinket öntöző patak, a
megszámlálhatlan hasznu folyamatok és a tenger, valamint
az áldással tenyésző nap melege, a Prometheus által ég-
ből orzolt tűz s a légtisztító, esőt hozó, hűsítő, a májusi
virágok illatában fürdőt enyhe fuvalom és szél nemde
kétségbevonhatlanul áldásai a természetnek s a természet
bölcse urának? Így kell gondolkoznunk a tudományról.
Nem tagadja ő meg soha a vallástól az azt megillető föl-
ségi jogokat. De a leginkább biblia-olvasó ker. felebarát-
tom sem hiendi már ma, a mit egykor hitték, hogy csak
az a tudomány, mit a biblia tanít, hogy a föld forgását
magyarázó Galilei máglya tűzére vetendő, mivel sz. Dá-
vid zsoltáraiban olvassuk: Az Ur megerősíté a földet az
ő oszlopain és az meg nem mozdul.

(Folytatása következik.)

B. S e b e s, október 20.

Számtalan esetek, miket a cholera iránti félelem
idéze elő, némely helyeken egész az elszélességgel hatá-
ros esetet vonnak maguk után annak elhárítására.

Igy f. hó 17-én egy oly jelenetnek voltam tanuja,
melyet hallgatással éppen nem mellőzhetek. Biharmegye
Ágriss községében egy ember fát hordandó, az erdőben
egy idősákonként az örülésnek némi jeleit mutató nőt
látott, s ettől rémültében a faluba siet s ott tele torokkal
hirdeti, hogy ő a cholera-t látta az erdőben és pedig női
alakban tehénkörmökkel. A rémülés meg is szülte hatá-
sát, mert a falu összeosodulván, rögtön hét fu és hét
leány paradicsomi állapotba téve magát, egy eke elé fo-
gott hat ökörből álló vonat után a falu körül egy baráz-
dát vona, mi közben helyenként megállapodva többszörös
hó! hó! kiáltással végé a műtetét, gyamolittatva az if-
jak s szüzek a falu vénei, mi több! öreg lelkészétől, ki
mintegy vezérként tünt föl közöttök, így vélvén magokat
biztosítani a járványtól. Ezt az esetet, mely a tizenkilenc-
zedik századra nem kis árnyat vet magam sem hinném,
ha szem- s fültanuja nem lettem volna. **)

Purcell Andor.

G y o r o k, október 21.

Ki több ízben megfordult az arad-radnai utvonalon,
nem új dolog előtte mily félelmetes az utasra nézve Csi-
csér s Mondorlok környéke, mennyire ki van itt téve az

*) Lásd az „Alföld“ 68-ik számát.

**) Ugyanezt az esetet versekben megénekelve is kaptuk. Szerk.

utasnak mind élete, mind vagyona, ha dolgai miatt elkésve a rablók e kíváncsúgós fészke környékén esteledik; s általában e megyében a mi a közgazdasági körbe esik minden elhanyagolva van, a községek magokra vannak hagyva, a közbátorságra éppen csak nem semmi gond nem fordítanak, ily körülmények mellett csuda-é, ha olvassuk hogy az utonállás csak nem minden napi? — E tekintetben mindenki ismeri Mondorlok s Csicsér környékét, e hősi erényeket folyó hó 19-én is bebizonyították, midőn az uton jövő egy szegény tótot kirabolni akartak, ki lovainak gyorsasága által akarván a rablók elöl menekülni, a rablók által Mondorlok végeig üldözve, megverve, a falu végén futás által menekült; s valójában sajnos állapot az utasra nézve a közbátorság ezen hiánya, midőn a csendőrseg teljesítette a közbátorságra felügyeletet, a régi csendbiztos felügyeletet óhajtottuk, most pedig be látjuk, hogy ez még kevésbé felel meg a célunk, némely csendbiztos ok minden felügyelet nélkül kényök s kedvök szerént cselekednek, úgy hogy már a káros hozzajuk se mer folyamodni, ha kára van is, nem akarván a kárt ismét kárral tetézni, — mert tudok esetet, midőn a kárvalottól a csendbiztos keresési-költség fejébe 100 frtot is felvett; azonban most se pénz, se az elrabolt jószág meg nem került; ily esetben a szegény ember kettős-kárt szenvedve máskorra a kedve mindentől elfog menni. — Az ily visszaélésekre felügyeletet ajánljuk az illetők komoly figyelmébe. r. l.

Külföld.

A clericális körök szerették elhíttetni a világgal, hogy miután a francziák oda hagyják Rómát, a catholicus hatalmak, nevezetesen Francia, Spanyolország és Ausztria együtt fogják biztosítani a pápa világi hatalmát. Az „Independance,” mely ez eszmét mindig a clericális körök óhajtsa kifejezésének mondta, melyről a kormányok mit sem tudnak, sorba veszi a kormányokat, és elmondja, hogy Franciaország megtette a mit tehetett, még a jövőre nézve is; Ausztria belügyeivel levő elfoglalva, a Bécsben járt római titkos küldötnök szintén megmondta, hogy sem maga nem tehet semmit, sem másokkal szövetkezve, be nem avatkozhatik. Isabella királynő pedig, bármily nagy hajlama volna is beavatkozni, egy hivatalos okmányban nem nyilatkozhat ki, hogy nincs bizalma a florenczi kormányban, hogy ez a septemberi szerződést meg fogja tartani, és ezért ő indítatva érzi magát beavatkozni. Aztán jobban is teszi, ha a felszige- ten készül szabadelvű forradalom ellen, mely nemcsak kormányát, hanem dynastiáját is elsodorhatja, otthon tartja katonáit. Így lesz Róma magára hagyatva, és a nélkül, hogy akár az olasz katonaság, akár a garibaldisták megrohannák, a világi hatalom önmagában össze fog roszadni.

A párisi „Monde” mexikói levelezője szept. 9 ről ezeket írja: A fővárosban aggodnak, hogy Miksa császár nemsokára el fog utazni; másfelől reménylik, hogy a császárság fönn bírja magát tartani a centrumban, míg Juárez és Ortega hívei a távolabbi tartományokat vívják. De e remény gyöngy, mert a juaristák mindinkább belé tanulnak a fegyverforgatásba, s többé nem futnak a belgák és osztrákok előtt, mint egykor, sőt meg is támadják azokat. Még csupán a vörös nadragosoktól (a francziáktól) tartanak. A francziák elvonulása után csak az idegen legiókra támaszkodhatik a császárság, mert hazai hadsereget alakítani nem sikerülend.

Utolsó posta.

Florenca, okt. 22. Velenczében tegnap ment végbe a népszavazás. Minden városban csaknem az egész választó-tömeg az Olaszországgal egyesülésre szavazott.

L o n d o n, okt. 22. A mai „Times” írja: Spanyol ország tudára adta Franciaországnak, hogy elhatározta magát a pápát támogatni a francziák kivonulása után. Spanyolország Bécsbe javaslatot küldött a pápának nyújtandó közös kath. protectoratus iránt.

Vegyes tudósítások.

* Schercz Terézia urhölgy Kigyósról 30 frtot küldött be szerkesztőségünkhöz, hogy ezt oly árvák részére juttassuk, kiknek szüleit a járvány elragadta. Mi ezre összeget kiosztás végett a városi h. főkapitány urnak adtuk át azon kijelentéssel, hogy az adományozottak neveit majd köztudomásra hozni sziveskedjék. Egyszermind a nemes adományozó hölgynek a szegények nevében legforróbb köszönetet szavazunk.

* Nem rég azon rozsz szokásra figyelmeztettünk, hogy vasárnap és ünnepnapokon a már sepegt utczákat a baromfi-as és gabonás koczik ismét elszokták rondítani, most elismeréssel említtük meg, hogy mult vasárnapon e rozsz szokás a kapitányság által már segítve volt, amennyiben az ily kocsiknak az étetés az utczán meg volt tiltva. Ma a városi rendőrség figyelmét arra szeretnők fordítani, hogy a sétány belső kezdetét egész nyáron át bódékkal zárják el; azt hiszűk hogy e bódé a sétány szépségét épen nem emelik s talán azokat onnan el is lehetne expediálni. Végre megemlítjük, hogy a sétányon keresztül targonzákat is szoktak sétáltatni, meglehet, hogy a targonzázás ott könnyebb, hanem még sem odaváló.

* Ö Felsége f. é. aug. 18-ról és szept. 20 ról kelt legmagasabb elhatározásával herceg Fürstenberg Egon Mikának, herceg Fürstenberg Emilnek, gróf Chotek Ottónak és Haber Lajosnak az Aradtól Károlyfehérvárig és mellé a galgával Piskitól a Zsilvölgyben Petrosenig gőzerőre építendő vaspályára kért engedményt legkegyelme- sebben megadni s az illető engedményezési okmányt saját legfelsőbb neve aláírásával megerősíteni méltóztatott.

Tisztelt Szerkesztő ur! Bécsei lapja e hó 21-iki szá- mában, az aradi dalegyülethez a rendszeresen meg nem tartott dalestélyek ügyében kérdés intéztetvén, van szerencsém azon felvilágosítással szolgálhatni, hogy tekin- tetbe véve a járványos idő viszonyokat, annyival is in- kább időszerűnek láttam a dalestélyek időleges felfügge- sítését, mert a n. é. közönség már megszokván a dalesté- lyeket táncmulatsággal egybekötve élvezni, vagy azon körülmény állott volna be, hogy táncestély nélkül nem jelent volna meg oly közönség az estélyen, mely a pénz- tárra kielégítő leendett, — vagy pedig ha az estély tánc- mulatsággal egybekötve tartatott volna meg, a résztvevő t. cz. pártoló tagokat könnyen oly veszélyes helyzetbe hozhatánk, melynek ki kerülése végett a helyi hatóság is cselezőre látna, minden nyilvános táncmulatságot egyideig felfüggeszteni. — *)

Kelt Aradon, 1866. october 23 án.

Kiváló tisztelettel maradok
Lukácsi Miklós,
az aradi dalegyület alelnöke.

Színház.

© Okt. 22. „Az erdő szépe” 5 felvonásos dráma 8 kép- pel. Legdrámaibb része volt e műnek, hogy a közönsé- get 11-ig a színházban tartóztatta és sokakkal azon fo- gadást tetette, hogy többé ily hosszú drámákat nem néz-

*) Most legalább tudjuk az okot, különben arról a dalegyület sem te- het, hogy másutt, pl. Budán, deccára az epidemianak, a dalárda rendszeresen megtartá szokott estélyeit. Szerkesztő.

nek meg. Pedig e darab oly szépen és sokat ígérőleg kez- dődik, oly szép demokratiai eszmék felszerzik a két első felvonásbeli dictioikat, Guy-Chatel Pálmában föltámaszta látjuk a „Szegény ifjú története” egyik legérdekesebb alakot képező, szép, de aristocratikus büszkeséggel eltelt Margitot; kíváncsivá tétetünk, mint fogja szerző a feudál kor vallásos, politikai emlékein s előitélein jobb ügyre érdemes következetességgel csüngő ultramontanok s ugy- nevezett legitimisták harcát a mindent mívellirozó de- mokratiával kiegyenlíteni, s ime Feuille, e finom érzé- kű lélekbuvár, ez egyik hívatottabb francia színműíró is e darabban a véletlent választá a legfőbb mozzanatokban segédesszéül, hogy alakjai a kitűzött célhoz bármily áron is célhoz jussanak. Már pedig egy jó drámában a műk- dö személyek jelleme s tetteik nyomán szükségként ter- mészetesen fejlődő következményeknek kell megjelölőnk azon utat, mely logikai valószínűséggel céljukhoz el- vagy nem juttatja. Már e műben pedig csak a költő phan- tasiájának köszönheti Morel György, hogy Guy-Chatel Pálma épp azon pillanatban érkezik a kereszt elébe, mid- őn a fanatikus Hoel puskáját Morelre el akarja sütni; — hogy Pálma a zárdából azon pillanatban jelenik meg a vashámorban, midőn Morel a testét összeszuszandó vas fogu kerek közé akarja magát vetni; harmadszor pe- dig oly gyakorlati irányu ember, mint Morel, a mai kor- ban, nem igen szokta magát szerelemből megölni, midőn tudja, hogy ez által egy szeretett nővért és száz meg száz munkáscsaládot szerencsétlenné tesz. . .

Az előadást illetőleg, legkiegőzőbbben ismét Ko- vács Gyula felelt meg Morel hálás szerepének. N é m e- t h y Irma k. a., leszámítva hangja olykori érdességét, helyes fölfogással s valódi megható érzéssel személyesi- tette Pálmát. F o l l i n u s n é asszony igen jól ismeri az elegans toilette titkait, mozdulatai elárulják a salonok delnőtől megfigyelt otthonosság és finomságot, fölfogásá- ból kitltszik a művelt értelmes színésznő, de e drámában alkalmazott szavaiati modorával nem tudunk kibékülni; a végsőotagokat nagyon érzélgős modorban megnyújtja s emlékeztet némely ó-divatu német Griseldisekre, kik mint- egy énekelve alt-hangon recitálták el szívük szenvedését. — L u k á c s y jó volt, míg a polgári osztály elleni dacos fitymálást kelle Guy-Chatel marquis szerepében föltüntetni, de teljesen elhibázta azon jelenetet, midőn a vas kénysze- rűség az anyagilag tönkrejutott főúrral elismerteti a lené- zett gyáros család nagylelkűségét és becsületességét; egészen kiesett szerepéből, minden s egyszerre le nem vet- kezhető képzelt fölény elveszett magatartásából, a sze- rencsétlenségében is még mindig marquisból egy alátoztó suplikáns lett. — T ó t h f a l u s i várakozáson felül jó volt s mint operistának különösen kiemelendő, igen helyesen szavalt és mozgott. — V e r e s s e n inkább egy könnyőrü- letes szívű, folytonosan összekucsolott kezekkel szónokló páter, mint Penmarche grótot láttuk, pedig szép érczes organumával még szép jövőre tehetne szert. B o e r, B o e r n é, B o e r Emma és L u k á c s y n é kielégítőek vol- tak kis szerepeikben, V e g v á r i értelmesen beszélt, de mozdulatai még nagyon feszek. K ö r ö s y Kálmán és I z s ó jól töltötték be szerepeiket.

Nemzeti színház Aradon.

Ma szerdán, october 24-én adatik: „Traviata.” Regényes opera tánczczal 1 felv., írta Francesco Piave.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1866. october 23 án.

5% Metalliques	61.50	Hitelintézet	153.50
Nemzeti kölcsön	67.75	Válto Londonra	129.10
1860. évi kölcsön	80.30	Ézüst	127.75
Bankrészevény	718.—	Arany	6.13 ¹ / ₂

Felelős szerkesztő: Környei János.

HIRDETÉSEK.

HASZONBÉRLETI HIRDETÉS.

Az aradi határban a pécskai országot mellett fekvő legjobb minőségű 27⁵/₁₁₀₀ hold szántó és kaszálóföld kedvező feltételek mellett minden órában egy vagy több évre haszonbérbe adatik. A templom utuzai Ludig-féle házban pedig egy kényelmes föld- szinti lakás f. november 1-től, és ugyanott egy 600 akóra terjedő pin- ce bérbe adatik. Értekezhethi bérmentes levél által tekintetes Ludig János ur tulajdonossal, (utolsó posta Facset) vagy Varjasy József meghatal- mazott ügyvéddel Aradon.

Dr. Pattison köszvény-gyapota azonnal enyhíti és gyorsan meggyógyít mindennemű köszvényt és csúzt u. m. fej-, arcz-, mell- és fogfájást, fej-, kéz- és térd-köszvényt, gyomor és telt-fáj- dalmakat s a t. Csomagokban 50 kron és 1 frtot GEIER R.-nél, szerbutca, 1. sz.

Hirdetmény.

Alólírott, mint az egyesített Si- mánd és szent-annai kerületek szol- gabirája által, a közügyek érdeké- ben ezennel nyilvános köztudomás- ra juttatik, miszerint a simándi, il- letőleg a hivatalt egyesített szol- gabiróságok székhelye aradme- gyei főispán ur ö méltóságának folyó évi 2007. eln. számú magas intézményhez képest folyó okto- berhő 20 átol kezdve — Simánd- ról — Uj Szt-Anna m városában áttétetett. Uj Sz. Anna, 1866. okt. 19.

Popovics Elek, szolgabíró.

Hirdetmény.

Arad megye törvényszékének 1866. évi július 26-án 6024. sz. a. kelt végzése fo- lytán Lilienberg József felp. kielőgítésére 1000 pft és járuléki kielőgítésére az Edl. simándi 8. sz. a. telekben A + i. alatt felvett és 600 fra becsült egy ház és belte- lek f. é. oktoberhő 27-én csak becsáron felül, a neta'áni második árverési határna- pon f. é. novemberhő 28-án pedig becsá- ron alul is a simándi községháznál, nyilvános árverésen fog eladatni. Árverési fel- tételek a simándi szolgabiróságnál megte- kinthetők. Kerületi szolgabírói bíróság Simándon 1866. szeptemberhő 27-én.

Fekete Péter, végrehajtó bíró.

Árverési hirdetés.

Alólírott által közhírré tétetik, misze- rint Kordai Éva felperesnek 20 ft tőke és járuléki kielőgítése miatt s peres Ollár Avrám ingatlanai u. m. magyarái tjk. 335 sz. a. jegyzett 90 frtra becsült háza, belte- lke, 240 frtra becsült $\frac{1}{4}$ külállomány földje, 500 fra becsült szőlője Magyará községháznál 1866. évi novemberhő 23. napján becsáron alul is végrehajtási ár- verésen el fognak adatni. Az árverési feltételek alólírott Gal- sán megtekinthetők. Kelt Galsán 1866. évi oktoberhő 15-ik napján.

Sorbán István, t. szolgabíró.

Csódhirdetmény.

Szab. kir. Arad város törvényszéke ré- széről ezennel közhírré tétetik, miszerint Horváth és Neuhäuser rövid és kézműau aradi kereskedők elönnön kérelmük kö- vetkezétfen a csődület elrendeltetvén, a hi- telezők összejóvetelére 1866. évi novem- berhő 26., 27. és 28-ik napja tüzetik ki határidőül, ideiglenes tömeggondnokul Szal- lay Antal ügyvéd ur, perügyölöl pedig Dr. Schöpkeaz Ede ur köz- és váltóüggyéd ne- veztetvén ki. Fölöszlíttatnak tehát mindazok, kik a fennebbi csódtömegből bármely jogezim- mel valamit követelnek, hogy keresetüket a szükséges okmányok és bizonyítványok- kal gyómolttva, a fennt kitűzött határidőre ezen törvényszéknel bead bizonyosabban adják be, mivel később beadott követelé- seiknek többé hely nem fog adatni. Kelt szab. kir. Arad város polg. tör- vényszékének 1866. évi oktoberhő 18-án tartott üléséből.

A városi polg. törvényszék.

Árverési hirdetés.

Közhírré tétetik, miszerint Arad megye t. törvényszékének 4114/1866. sz. alatti vég- zése folytán, Petrovics Péter felperesnek 64 ft 75 kr tőke és járuléki követelése ki- előgítése tekintetéből alperes Stán Gyor- gyé ingatlanai u. m. magyarái tjk. 730. sz. a. jegyzett 300 fra becsült ház, belte- lke, 300 fra becsült $\frac{1}{4}$ külállomány föld Magyarád községháznál, mindenkor dél- előtt 9 órakor 1866. évi novemberhő 23. napján becsáron felül vagy becsáron, mi ha ekkor meg nem ígértetnek 1866. évi decemberhő 28. napján becsáron alul is végrehajtási árverésen el fognak adatni. Az árverési feltételek alul ott végro- hajtó bírónál megtekinthetők. Galsa, 1866. évi oktoberhő 15. napján.

Sorbán István, t. szolgabíró, mint végrehajtó bíró.

Árverési hirdetés.

Alólírott által közhírré tétetik, misze- rint 6-pécskai közyámágnak Czigu Ma- noilla 6-pécskai lakos elleni 489 ft tőke- követelése és járulékinak biztosítására bi- róilag lefoglalt és az 6-pécskai közsög 47. sz. tjkben igtatott, alperes tulajdonához tartozó 42., 36. sz. alatti ház és ahoz irt $\frac{1}{4}$ külállomány szántóföld a f. é. augusztu- s hō 2-ik napján 4162. sz. a. kelt végzés- e folytán 1866. évi novemberhő 10. nap- ján becsáron felül vagy becsáron, mi ha meg nem ígért. tnek 1866. évi deczem-

Árverési hirdetés.

Közhírré tétetik, miszerint Aradme- gye t. törvénzsékének 4174/1866. sz. alatti vég- zése folytán Dehelánnó Gálgye Floritza fel- peresnek 235 frt 20 kr. tőke és járuléki követelése kielőgítése tekintetéből alperes Buda Mládin ingatlanai u. m. magyarái tjk. 6. sz. a. jegyzett 140 fra becsült háza, belte- lke, 200 fra becsült $\frac{1}{4}$ külállomány földje, 300 fra becsült szőlője Magyarád községháznál 18. évi novemberhő 16. napján d e 9 órakor becsáron alul is vé- grehajtási árverésen el fognak adatni. Az árverési feltételek alólírott végro- hajtó bírónál megtekinthetők. Galsa, 1866-dik évi oktoberhő 15-dik napján.

Sorbán István, t. szolgabíró, mint végrehajtó bíró.

berhő 10. napján becsáron alul is vég- rehajtási árverésen el fognak adatni 6- Pécska községházónál. Az árverési feltételek alólírott nál meg- tekinthetők. Egyszermind felszólíttatnak mindazok, kik az elárverelőndő ingatlanhoz igényt tar- tanak, miszerint ebbeli igénykeresetüket az id. o. b. ér 129. §. rendeletéhez képest ki- szabott határidőben a jogi következmények terhe alatt érvényesítsék. Kelt Pécskán 1866. évi oktoberhő 10. napján.

Popovics György, t. szolgabíró.